

UPPSALA
UNIVERSITET

Remissvar på SOU 2016:74: Ökad insyn i partiernas finansiering – ett utbyggt regelverk

Department of Government

Visiting address:
Skytteanum
Valvgatan 4

Postal address:
Box 514
SE-751 20 Uppsala
SWEDEN

Web site:
www.statsvet.uu.se

Vi vill först konstatera att denna utredning är mycket välkommen. Sverige har stuckit ut internationellt sett genom sin begränsade reglering när det gäller öppenhet och insyn i partiernas och valkandidaternas ekonomiska finansiering. Det har gjort vår representativa demokrati sårbar, då medborgarna inte har getts möjlighet att veta vilka aktörer som de politiska partierna är ekonomiskt beroende av. Den begränsade regleringen har även gjort det svårt för svenska aktörer inom internationellt utvecklingsarbete att, med bibehållen trovärdighet, ställa krav på andra länder att stärka regleringen på detta viktiga område.

Statsvetenskapliga institutionen

Besöksadress:
Skytteanum
Valvgatan 4

Postadress:
Box 514
751 20 Uppsala

Hemsida:
www.statsvet.uu.se

Överlag är vi positivt inställda till kommitténs förslag, som tar flera steg i rätt riktning. Övervägandena är på de allra flesta punkterna väl avvägda och balanserade. Våra synpunkter, som är två till antalet, rör därför frågor om i vilken mån utredningsförslagen bidrar till att kommitténs ambition kan realiseras i praktiken. Vår utgångspunkt här har med andra ord handlat om att försöka identifiera kryphål i lagförslagen och föreslå sätt att täppa till dem, för att därmed minimera risken för oförutsedda negativa bieffekter av utredningens förslag.

1. *Anonyma bidrag av små belopp – en riskkonstruktion.*
Som vi läser utredningen finns det inget som hindrar organiserade intressen eller andra bidragsgivare att, med hjälp av viss kreativitet i genomförandet, dela upp sina bidrag i många små belopp. Om ett parti som mottar dessa bidrag känner till att bidragen egentligen kommer från samma avsändare, bryter det då mot lagen om det väljer att ta emot bidragen? Om inte så är fallet, utifrån gällande förslag, så bör denna lucka täppas till. Ett rimligt sätt att göra det på är att följa Grecos rekommendation att helt ta bort möjligheten till anonyma bidrag.

2. *Upprättande av separata insamlingsorganisationer – ett sätt att ge anonyma bidrag av stora belopp.*

Utredningen har rätt när den påstår att separata insamlingsorganisationer för att stödja ett parti eller en kandidat är ovanligt förekommande i Sverige. Vi menar dock att detta inte är skäl nog för att undanta dessa organisationer från reglering. Tvärtom finns en uppenbar risk att undantaget kan komma att leda till en ökning av sådana organisationer, för att möjliggöra för bidragsgivare att även fortsättningsvis ge anonyma bidrag som överskrider det föreslagna gränsvärdet. För att hindra detta, och uppfylla ambitionen i utredningens förslag, bör rimligtvis redovisningsskyldigheten även omfatta dessa organisationer.

Remissvaret har på prefektens uppdrag utarbetats av docent Pär Zetterberg, verksam vid Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet.

Uppsala den 23 februari

Per-Ola Öberg
Professor
Prefekt, Statsvetenskapliga institutionen
Uppsala Universitet